

Załącznik

do Zarządzenia nr 2474/2012

Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 2012-09-06

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA MIESZKAŃCÓW

ULICY KS. SIEMASZKI W KRAKOWIE NA ROK 2012

„SAMI DLA SIEBIE”

Wstęp

Program Aktywności Lokalnej „Sami dla siebie” skierowany jest do osób zamieszkujących przy ulicy Ks. Siemaszki w Krakowie lub związanych z nią zawodowo, społecznie, edukacyjnie i jest odpowiedzią na problemy społeczności lokalnej, którą łączy wspólne miejsce.

W wyniku diagnozy przeprowadzonej w celu rozpoznania problemów i wynikających z nich potrzeb społeczności związanej z rejonem ulicy Ks. Siemaszki stwierdzono, że społeczność ta jest słabo zorganizowana, duża liczba osób nie ma wiedzy na temat przysługujących im uprawnień, niewiele osób posiada wiedzę na temat oferty instytucji pomocowych i kulturalnych działających w najbliższej okolicy, mało też osób korzysta z tej oferty. Mieszkańcy wskazują, że brakuje miejsca do wspólnych spotkań – zarówno jeśli chodzi o dzieci, jak i osoby starsze. W szczególności podkreślana jest potrzeba stworzenia miejsca, gdzie rodzice mogliby przyprowadzić swoje dzieci, dla których byłaby dostępna odpowiednia do ich wieku oferta zajęć, lub pozostawić na krótki czas pod kompetentną opieką. Podobne opinie pojawiają się w kontekście organizacji imprez i wydarzeń integracyjnych dla mieszkańców – mieszkańcy wskazują, że tego typu działania są potrzebne, jednak nikt do tej pory nie podejmował się ich organizacji. Biorąc pod uwagę frekwencję i aktywny udział mieszkańców rejonu ulicy Ks. Siemaszki na dwóch debatach obywatelskich (łącznie obecnych było 45 osób) stwierdza się duże zapotrzebowanie na tego typu inicjatywy.

W społeczności można zauważyć duży potencjał – ludzie są chętni do działania, mają pomysły na zmiany, jednak uważają, że sami nie są w stanie się zorganizować. W związku z tym planuje się położyć duży nacisk na aspekt samopomocy, którego idea polega na wyzwoleniu i wykorzystywaniu wewnętrznych zasobów oraz kompetencji osób i grup. W praktyce oznacza to próbę włączenia osób dysponujących różnego rodzaju umiejętnościami i zdolnościami do zaangażowania się w pracę na rzecz osób i grup, które nie posiadają tak bogatych zasobów.

Opis problemu

Ulica Ks. Kazimierza Siemaszki znajduje się na terenie Dzielnicy IV Prądnik Biały. Dzielnica IV zajmuje obszar o powierzchni 2288 ha, ogólna liczba ludności to 65 280.

Od strony południowej ulicy Ks. Siemaszki graniczy początkowo z ul. Doktora Twardego, następnie z terenami należącymi do osiedla Żabiniec oraz z ul. Pielęgniarek. Od strony wschodniej ulica graniczy z zabudowaniami osiedla Żabiniec oraz ul. Marii Bobrzeckiej. Od strony północnej ulica graniczy z ul. Zdrową. Od strony zachodniej ulica graniczy z zabudowaniami ul. Prądnickiej.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi z Referatu Ewidencji Ludności UMK struktura

demograficzna mieszkańców ulicy Ks. Siemaszki przedstawia się następująco:

	Mężczyźni	Kobiety	Razem
Liczba mężczyzn i kobiet	898	1120	2018

Liczba dzieci w wieku 0–6 lat	82		82
Liczba dzieci w wieku 7–12 lat	71		71
Liczba młodzieży w wieku 13–16 lat	31	27	58
Liczba młodzieży w wieku 17–25 lat	97	99	196
Liczba osób w wieku 26–60	490	538	1028
Liczba osób w wieku powyżej 60 lat	195	388	583
			2018

Przy ulicy Ks. Siemaszki znajduje się ok. 800 lokali mieszkalnych, w których zamieszkuje 2018 osób. Zgodnie z informacjami uzyskanymi z Zarządu Budynków Komunalnych UMK w zasobie Gminy Miejskiej Kraków przy ul. Ks. Siemaszki pozostają 177 lokale mieszkalne, z czego 4 zostały wynajęte na zasadach czynszu socjalnego.

Jak wynika z informacji uzyskanych z Wydziału Mieszkalnictwa UMK, w 2010r. przeprowadzono 5 postępowań eksmisyjnych, które zakończyły się przyznaniem prawa do lokalu socjalnego. W 2011r. przeprowadzono 12 postępowań eksmisyjnych (10 z prawem do lokalu socjalnego, 2 bez prawa do lokalu socjalnego).

Perspektywa problemowa

Przeprowadzane wywiady środowiskowe, rozmowy z mieszkańcami oraz badania ankietowe wykazały słabo zorganizowaną i zintegrowaną społeczność oraz małą aktywność społeczną, co wskazuje na konieczność podjęcia działań skierowanych na wspieranie społeczności lokalnej w samoorganizowaniu się, tworzeniu ruchów samopomocowych oraz potrzebę promowania pozytywnych wzorców spędzania czasu wolnego w aktywny sposób.

Mieszkańcy budynków stojących przy ulicy Ks. Siemaszki nie czują się częścią społeczności lokalnej, nie mają poczucia tożsamości i wynikającej stąd odpowiedzialności za to, co się dzieje w okolicy ich miejsca zamieszkania. Brak poczucia tożsamości ze wspólnotą zauważany jest w braku dbałości o estetykę bloków i ulicy, wandalizm, nadużywanie alkoholu, drobnej przestępczości i zagrożenia mienia prywatnego. Grupy mieszkańców narażonych na wykluczenie społeczne (osoby starsze, samotne, chore i niepełnosprawne, samotni rodzice) są bardzo często pozbawione środowiskowego wsparcia.

objętych jest 73 rodziny, w tym 48 jednoosobowych gospodarstw domowych, z czego 8 prowadzi odrębne gospodarstwo domowe, zamieszkując wspólnie z rodziną oraz 25 wieloosobowych gospodarstw domowych.. Dużą grupę stanowią matki samotnie wychowujące dzieci – takich rodzin jest 12. Łączna liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy MOPS stanowi ok. 10% ogólnej liczby gospodarstw domowych. Warto dodać, iż w całym Krakowie średnio 5,5% mieszkańców objętych jest pomocą społeczną.

Przeprowadzane wywiady środowiskowe oraz badania ankietowe wskazują na występowanie następujących problemów i barier w społeczności lokalnej:

- poczucie braku bezpieczeństwa, związane z zagrożeniem przestępczością i przemocą w środowisku lokalnym oraz problem nadużywania alkoholu,
- bezrobocie,
- brak miejsca do spędzania czasu wolnego przez dzieci i osoby dorosłe,
- brak informacji na temat oferty instytucji działających w środowisku lokalnym,
- duża bierność i niechęć mieszkańców w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym w zakresie działań prospołecznych,
- mała identyfikacja mieszkańców ze środowiskiem lokalnym.

W środowisku lokalnym występują dysproporcje zarówno w zakresie statusu majątkowego, wykształcenia, podejścia do życia i zróżnicowanych perspektyw. U podstaw takiej sytuacji leży prawdopodobnie wiele czynników, wśród nich między innymi zróżnicowany wiek mieszkańców (dużą grupę stanowią osoby starsze, często samotne) – może to powodować powstanie barier w komunikacji tych grup wiekowych. Najliczniejszą grupę stanowią osoby aktywne zawodowo lub w trakcie nauki.

Cele Programu Aktywności Lokalnej

Celem głównym programu jest aktywizacja społeczna i wzrost integracji mieszkańców i osób związanych zawodowo, społecznie, edukacyjnie z rejonem ulicy Ks. Siemaszki ze szczególnym uwzględnieniem osób, grup i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele szczegółowe:

1. Zbudowanie sieci współpracy instytucji działających na rzecz społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Rozwijanie partycypacji społecznej mieszkańców poprzez pogłębianie wiedzy i świadomości mieszkańców na temat potrzeby wspólnej pracy oraz budowanie tożsamości ze środowiskiem lokalnym.
3. Pogłębienie diagnozy i podjęcie działań w kierunku ustalenia zasadności utworzenia placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w rejonie ul. Ks. Siemaszki.
4. Poprawa dostępu do informacji na temat oferty instytucji działających na rzecz społeczności lokalnej.

Charakterystyka grupy docelowej

Działaniami zostaną objęci mieszkańcy i osoby związane zawodowo, społecznie, edukacyjnie z ulicą Ks. Siemaszki w Krakowie, w tym 36 beneficjentów ostatecznych. Beneficjenci ostateczni będą rekrutowani szczególnie spośród grup takich jak:

- osoby zagrożone ze względu na przyczyny zawarte w art. 7 ustawy o pomocy społecznej,
- osoby zgłaszające występowanie problemów wynikających z diagnozy społeczności lokalnej,
- potencjalni liderzy wywodzący się ze społeczności lokalnej.

Rekrutacja będzie odbywać się w sposób ciągły z udziałem pracowników socjalnych oraz akcji informacyjnych skierowanych do mieszkańców ulicy.

Odniesienie do dokumentów programowych

Koncepcja Programu Aktywności Lokalnej wynika wprost z celu operacyjnego I-7 Strategii Miasta Krakowa: „Tworzenie warunków udziału w rozwoju społeczności osobom i grupom zagrożonym wykluczeniem społecznym”. W opisie celu podkreśla się, iż „do poprawy jakości życia grup zagrożonych marginalizacją dążyć należy przez wykorzystanie aktywności osób, rodzin i środowiska lokalnego, przy pełnym zaangażowaniu możliwości, środków i zasobów instytucji publicznych miasta Krakowa” (str. 32).

Założenia programu zostały stworzone w oparciu o wnioski z przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz otwartych debat i badań ankietowych. Tym samym realizacja programu, ukierunkowanego na przeciwdziałanie marginalizacji oraz poprawę funkcjonowania społecznego mieszkańców budynków przy ulicy Ks. Siemaszki w Krakowie została przygotowana przy udziale samych zainteresowanych, tj. mieszkańców i osób związanych zawodowo, społecznie, edukacyjnie z ulicą Ks. Siemaszki w Krakowie.

Metodyka pracy

Praca w programie oparta będzie na środowiskowej pracy socjalnej z zastosowaniem niektórych elementów metody CAL (centrum wspierania aktywności lokalnej) oraz modelu OSL (organizowanie społeczności lokalnej).

Program Aktywności Lokalnej, w swoich ogólnych założeniach, kierowany jest do członków określonej społeczności lokalnej, którzy chcą poprawić swoją sytuację życiową, rozwijać swój potencjał bądź potrzebują wsparcia w przezwyciężeniu rozmaitych trudności.

„Organizowanie społeczności lokalnej jako metoda aktywizująca z założenia zawiera elementy samoorganizowania się społeczności, a więc działania oddolne, co najwyżej inicjowane przez organizatora, który raczej animuje i koordynuje proces zmiany społecznej, niż nim zarządza na zasadzie władztwa administracyjnego. Model OSL opiera się bowiem na aktywizacji i integracji społeczności lokalnych przede wszystkim w oparciu o sieci i więzi poziome, a nie relacje hierarchiczne. Organizowanie społeczności lokalnej rozwija się w kierunku określonej zmiany rzeczywistości, opierając się na potencjale, jaki stanowią członkowie wspólnoty, zacieśniający

w jego wyniku łączące ich więzi”. (...) „OSL jako proces uwzględnia następujące zasady:

- od pomocy do samopomocy,
- od pracy dla do pracy z ludźmi i przez ludzi,
- od bierności do partycypacji,
- od perspektywy klienta do perspektywy partnera” .

Rolę osoby wspomagającej zmiany w społeczności lokalnej podejmuje organizator społeczności lokalnej – animator lokalny. Jego zadaniem jest uruchamianie potencjału tkwiącego w jednostkach i grupach, inicjuje on także różne formy aktywności społecznej.

Praca metodą CAL i OSL oznacza:

- posiadanie lub stworzenie realnego, fizycznego miejsca, które będzie służyć ożywianiu i integracji społeczności lokalnej (miejszem takim może być siedziba instytucji),
- tworzenie w środowisku koalicji na rzecz pracy w środowisku i wokół problemów,
- inicjowanie ruchów samopomocowych i obywatelskich,
- promowanie i wdrażanie pracy wolontarystycznej i zespołowej,
- inicjowanie lokalnych akcji i wydarzeń,
- działanie w oparciu o programy i projekty.

Praca w modelu pracy środowiskowej odpowiada zatem na rozpoznane potrzeby społeczności lokalnej, angażuje mieszkańców w proces ich rozwiązywania w myśl zasady: „Pomóżmy ludziom, aby pomogli sobie sami”.

Do uczestnictwa w programie zostaną również zaproszeni pracownicy i/lub przedstawiciele instytucji działających na rzecz mieszkańców ulicy Ks. Siemaszki.

W programie zastosuje się także metodę pracy socjalnej grupowej, którą jest tworzenie i prowadzenie grup samopomocowych i/lub edukacyjnych dla wyznaczonych grup docelowych beneficjentów ostatecznych.

Organizacja pracy w projekcie

Program będzie realizowany przez Filię Nr 2 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie. Reguły i procedury komunikowania się oraz zasady obiegu i archiwizowania dokumentów w ramach programu będą zgodne z regulaminem organizacyjnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie oraz zarządzeniami Dyrektora MOPS.

Działania programu będzie koordynować animator lokalny, który w ramach swoich zadań będzie odpowiedzialny bezpośrednio przed kierownikiem Filii Nr 2. Animator będzie współpracował z pracownikami socjalnymi z Filii nr 2 MOPS, którzy zajmują się bezpośrednio sprawami świadczeń pomocy społecznej oraz prowadzeniem pracy socjalnej. W ramach Programu Aktywności Lokalnej zatrudniony zostanie także pracownik socjalny, który zajmie się pracą z

mieszkańcami w terenie oraz prowadzeniem dokumentacji projektowej. Siedzibą Programu Aktywności Lokalnej będzie lokal przy ul. Ks. Siemaszki 31, który pozyskano w wyniku współpracy MOPS ze Stowarzyszeniem „Klika”. Stowarzyszenie udostępni część lokalu przy ul. Ks. Siemaszki, którym dysponuje Stowarzyszenie, na potrzeby Programu Aktywności Lokalnej.

Zakładane rezultaty

Rezultaty twarde

- 1) 1 mapa zasobów i potrzeb weryfikująca diagnozę w kierunku utworzenia placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
- 2) 1 punkt informacji obywatelskiej.
- 3) 15 beneficjentów korzystających z punktu informacji obywatelskiej posiada większą świadomość i wiedzę na temat swoich praw, uprawnień i miejsc oferujących pomoc.
- 4) 15 dzieci (pochodzących z rodzin beneficjentów ostatecznych oraz rodzin będących otoczeniem) poprawia oceny szkolne lub zachowanie w wyniku korzystania z punktu wolontaryjnej pomocy dzieciom.
- 5) 15 dzieci (pochodzących z rodzin beneficjentów ostatecznych oraz rodzin będących otoczeniem) poprawia funkcjonowanie w grupie (grupa rówieśnicza, rodzina) w wyniku zajęć w klubie dla dzieci.
- 6) 3 członków społeczności lokalnej angażuje się w działalność punktu wolontaryjnej pomocy dzieciom.

Produkty

- 1) Liczba godzin zajęć prowadzonych w ramach klubów i punktów – 40 godz. miesięcznie.
- 2) 3 spotkania informacyjne dla mieszkańców – organizowane raz na kwartał.
- 3) 2 spotkania z przedstawicielami instytucji działającymi w społeczności lokalnej – organizowane raz na kwartał.
- 4) 2 debaty obywatelskie dla mieszkańców – organizowane raz na kwartał.
- 5) 5 osób uczestniczących w spotkaniach grup samopomocowych/liderskich.
- 6) 2 akcje wspólnego sprzątania rejonu ul. Ks. Siemaszki.
- 7) 3 spotkania integracyjne dla mieszkańców ul. Ks. Siemaszki.

Rezultaty miękkie

- 1) Wzrost poziomu aktywności społecznej ukierunkowanej na potrzeby lokalne u 30% beneficjentów.
- 2) Inicjowanie i podejmowanie działań samopomocowych i wolontaryjnych przez 20% beneficjentów.

Monitoring i ocena programu

Monitorowanie programu odbywać się będzie systematycznie w trakcie jego trwania poprzez analizę dokumentów wytwarzanych na poszczególnych etapach wykonywania zadania, tj.: rekrutacji, świadczenia usług, rozliczania usług, sprawdzania list obecności podczas zajęć i spotkań, obserwacji przebiegu spotkań, dokumentacji fotograficznej spotkań i wydarzeń.

Celem bieżącego monitoringu będzie weryfikacja realizacji działań w odniesieniu do założonego harmonogramu.

Ewaluacja Programu Aktywności Lokalnej wpisana jest w założenia ewaluacji projektu „Pora na aktywność”, finansowanego ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII, Poddziałanie 7.1.1 i 7.1.2 w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowanego przez Gminę Miejską Kraków na podstawie umowy zawartej z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie.